

Přípravná třída

výchovný a vzdělávací program pro děti ze znevýhodňujícího sociokulturního prostředí

Cíle a prostředky

Cílem přípravné třídy je systematicky připravovat děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí k bezproblémovému začlenění do vzdělávacího procesu od 1. ročníku základní školy a předcházet tak u nich případným neúspěšným začátkům ve školní docházce, které by mohly ohrozit průběh jejich dalšího vzdělávání a tím i jejich perspektivy v dalším životě.

Stanoveného cíle se dosahuje uplatňováním nejrůznějších výchovně vzdělávacích prostředků, které svým obsahem i formou odpovídají stupni vývoje dětí. Základem je organizovaná činnost dětí - různé druhy her (didaktické, konstruktivní, soutěživé), rozhovor, učení, vycházky, pracovní, pohybové, hudební a výtvarné činnosti.

Těžiště práce spočívá v rozumové výchově, skládající se z několika složek (jazykové a komunikativní výchovy, rozvoje matematických představ a rozvoje poznání) a v rozvíjení zručnosti a praktických dovedností dětí. Velký význam má pro tyto děti také výtvarná, hudební a tělesná výchova.

Dokumentace

Přípravnou třídu je možno zřizovat při základních, mateřských a zvláštních školách s počtem 10 – 15 dětí.

Jestliže je přípravná třída zřízena při základní nebo při zvláštní škole, počítá se do doby vyučování 20 vyučovacími hodinami rozdělenými na kratší časové úseky se střídáním činností podle potřeb dětí. Pokud je zřízena na mateřské škole, podřizuje se režimu mateřské školy.

Přípravná třída se nezapočítává do povinné školní docházky, děti se neklasifikují. K dokumentaci se používá třídní výkaz s katalogovými listy pro nižší stupeň (na mateřské škole dokumentace pro mateřskou školu). Na konci školního roku se stručně slovně zhodnotí, s jakým výsledkem dítě přípravnou třídu absolvovalo. Děti nedostávají vysvědčení, na konci přípravné třídy obdrží např. „Pochvalný list“ nebo jiné obdobné osvědčení o návštěvě této třídy.

Organizace výchovného a vzdělávacího procesu v přípravné třídě

Výchovný a vzdělávací program pro přípravnou třídu je zpracován do okruhů učiva. Učivo v těchto okruzích je **rozpracováno orientačně**. Každá škola si **podle svých podmínek a na základě znalostí úrovně vývoje dětí v konkrétní přípravné třídě vypracuje vlastní rámcový výchovně vzdělávací plán** (s možností korekce). **Rozhodující jsou vždy individuální možnosti a schopnosti dětí, jejich tempo zvládnání požadavků**. O tom, co a v jakém rozsahu budou jednotlivé děti schopny zvládnout, a o konkrétním výběru činností by měl rozhodovat třídní učitel, který děti i jejich specifické problémy dobře pozná. S dětmi je třeba postupovat takovým tempem, aby je práce v přípravné třídě zaujala a zároveň v co největší míře napomáhala jejich rozvoji. Přípravná třída je obdobím, které musí dětem ponechat dostatek času a prostoru, aby se mohly postupně seznámit s novou situací, tj. přizpůsobit se a přivyknout všem změnám (nové roli, nové společnosti, novým požadavkům, časovému řádu). Organizace i program přípravné třídy by měly být maximálně přizpůsobeny vývojovým a jazykovým možnostem dětí a jejich potřebám.

Na samém počátku přípravné třídy je třeba velké trpělivosti, děti je často nutné učit i těm nejzákladnějším návykům. K navázání kontaktu je vhodné využít např. maňáska. Začíná se obvykle s hygienickými návyky a přizpůsobením se kolektivu. Pomalu se přechází k didaktickým a konstruktivním hrám, při kterých děti hravou formou pochopí daný úkol a snáze jej zvládnou. Všechno má ve třídě své místo, svůj řád, a tím si děti lépe zapamatují, co kam patří a k čemu co slouží.

Pro práci v přípravné třídě je velmi důležité vytvoření příjemného prostředí a radostného ovzduší, aby děti odcházely domů s pocitem uspokojení ze dne prožitého ve škole a těšily se na každý další den.

K plnění výchovných a vzdělávacích úkolů je zapotřebí využívat všech, i netradičních metod a forem výuky, děti je třeba v co největší míře motivovat, vzbuzovat jejich zájem o zadaný úkol a jeho dokončení. Jednotlivé činnosti musí být do programu zařazovány promyšleně, s ohledem na rovnováhu psychického zatížení dětí – střídat živější pohyby s klidnou prací u stolečků, náročnější činnosti s méně náročnými. Délku vyučovací jednotky (zaměstnání) si určuje učitel podle toho, co je předmětem činnosti, podle stavu pozornosti dětí či jejich únavy. Na konci přípravné třídy by měly být děti schopny soustředění asi na 20 minut.

Každé dítě je třeba také často chválit a umožnit mu prožít uspokojení z dobře vykonané práce.

Od učitele vyžaduje práce v přípravné třídě nejen velkou trpělivost, ale i značnou pedagogickou tvořivost. Jeho role spočívá především ve vytváření motivujícího a stimulujícího prostředí. Proto velmi záleží na výběru osobnosti učitele pro přípravný ročník, na jeho schopnosti navázat kontakt s dětmi a také s rodiči. Měl by to být kvalifikovaný učitel, který již má zkušenosti s vyučováním v 1. ročníku, učitelka mateřské školy nebo vychovatelka školní družiny.

Navázání kontaktu s rodinou a získání její důvěry je velkým přínosem pro práci v přípravné třídě a pro vzdělávací dráhu dětí. Učitel se musí stále snažit o kontakt s rodinou, vzbudit u rodičů zájem o výsledky činnosti dětí, jejich úspěchy i problémy. Rodiče by měli být seznamováni s možnostmi, jak mohou svým dětem pomoci – a to prostřednictvím všech způsobů, které se učiteli podaří realizovat, ať už jsou to návštěvy v rodinách, návštěvy rodičů ve škole při vyučování nebo besídkách či jiných společných akcích, výletech, schůzkách rodičů aj. Rodiče by měli nabýt přesvědčení, že učitel má opravdový zájem o rozvoj jejich dítěte a že docházka do přípravného ročníku je pro jejich dítě přínosem.

Výchovný a vzdělávací obsah přípravné třídy

Výchovný a vzdělávací obsah přípravné třídy je rozpracován do následujících okruhů učiva:

- vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků
- rozumová výchova (rozdělená na oblast jazykovou a komunikativní, oblast matematických představ a oblast rozvoje poznání)
- hudební výchova
- výtvarná výchova
- pracovní výchova
- tělesná výchova.

Učivo jednotlivých okruhů je často propojeno (např. pracovní výchova a výtvarná výchova). Jazyková výchova, hudební výchova a vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků prolíná celým vyučovacím procesem.

Vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků

Kulturně sociální a hygienické návyky se u dětí rozvíjejí postupně v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu v přípravné třídě. Hygienickým návykům je třeba věnovat nejvíce pozornosti zejména v prvních týdnech a upevňovat je neustálým opakováním. V průběhu přípravné třídy je třeba děti vést k tomu, aby se postupně učily:

- přizpůsobit se školnímu režimu dne
- navazovat sociální vztahy, přijatelnou formou komunikovat
- zapojovat se do činnosti ve třídě
- zachovávat pravidla chování (poděkovat, omluvit se, neskákat do hovoru)
- porozumět běžným pokynům, podřídit se jim
- samostatně plnit úkol zadaný učitelem
- soustředit se na hru nebo vykonávaný úkol, nezabývat se ničím jiným
- mít povědomí o tom, co je dobré a špatné
- chápat souvislost mezi tím, co se udělá teď a co později
- přijmout úkol, cítit zodpovědnost za jeho splnění, překonat pohodlnost, zvykat si na přiměřené ocenění výkonu, vážit si práce druhých
- samostatně se oblékat, obouvat, vázat klíčky, stolovat, používat příbor
- pomáhat dětem, které to potřebují, neubližovat si navzájem
- udržovat pořádek ve svých věcech, udržovat čistotu oděvu
- umývat si ruce po použití WC a před jídlem, používat kapesník
- uklízet hračky a pomůcky, mít radost z upraveného prostředí
- projevovat kladné postoje v péči o přírodu.

Rozumová výchova

Oblast jazyková a komunikativní

Cíl: Systematické rozšiřování slovní zásoby a vytváření správné gramatické stavby jazyka. Rozvíjení komunikativních dovedností, které jsou jak základem dorozumění, tak předpokladem k získávání dalších vědomostí. Rozvoj plynulého vyjadřování, paměti a myšlení.

Vzbuzení zájmu o knihu, o dětskou literaturu.

Osvojení několika básní, říkanek. Dramatizace.

Obsah učiva:

- rozšiřování slovní zásoby, její aktivní používání
- rozvíjení komunikativních dovedností pomocí promyšlených otázek a cílených didaktických her, pomocí obrázků, hraček apod.
- tvoření jednoduchých odpovědí
- vedení dětí k povědomí o gramatické správnosti prostřednictvím pohádek, povídek
- vedení dětí ke správné výslovnosti, hlasitosti i správnému tempu řeči
- mluvit zřetelně, srozumitelně, v jednoduchých větách
- zvládání běžné dorozumívací situace – ptát se, odpovídat, vyřídit jednoduchý vzkaz
- rozvíjení dialogu mezi dětmi a učitelem – jednoduché vyprávění, popis, vlastní prožitky a přání
- soustředění pozornosti na poslech pohádky, pochopení textu, postupně reprodukovat jednoduše obsah, pochopit souvislosti
- memorování pohádek, říkanek, recitace básniček – nejdříve společně s učitelem, postupně samostatně
- příprava na analyticko-syntetické činnosti pomocí rytmizace říkadel, vytleskávání, sluchové rozlišování délky samohlásek
- popis obrázků, řazení obrázků podle časové posloupnosti, vyprávění podle obrázků
- dramatizace pohádky (vystihnout charakter postavy), využití maňásků, loutek, masek
- seznámení s knihami, prohlížení obrázků, orientace v dětské obrázkové knize, v dětské obrázkové encyklopedii, pohádce, dětském časopise (pozitivní vztah ke knize – neničit)
- tvoření vět k obrázkům, motivace ke čtení
- rovnání písmen z plastické hmoty do řádků, poznávání některých písmen.

Pozn.: Na jazykovou výchovu je třeba klást důraz při každé činnosti v průběhu dne – při hrách, vycházkách aj. Řeč dítěte je třeba systematicky podněcovat a kladně hodnotit i při jen částečném úspěchu. Na špatný tvar slova neupozorňovat, ale zopakovat tvar gramaticky správně.

Dětem s poruchami výslovnosti je třeba umožnit logopedickou péči ve škole nebo prostřednictvím logopedické poradny.

Oblast matematických představ

Cíl: Rozvíjení logického myšlení, úsudku a přesného vyjadřování, prostorové představivosti a orientace v prostoru.

Vytváření prvotních představ o čísle.

Intuitivní seznámení se s některými matematickými pojmy na základě činností žáka.

Osvojení si základních prvků numerace v oboru přirozených čísel do 5.

Obsah učiva:

- třídění předmětů (zvláště podle vlastností)
- vytváření různých konkrétních souborů
- orientace v prostoru (před, za, nad, pod, vedle, blízko, daleko, nahoře, dole, vpravo, vlevo)
- porovnávání souborů předmětů přiřazováním (stejně, více, méně)
- přirozená čísla 1 až 5, číselná řada
- počítání předmětů v daném souboru (po jedné)
- vytváření různých konkrétních souborů s daným počtem prvků
- používání čísla k vyjádření počtu a pořadí (první, poslední)
- poznávání geometrických tvarů: čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - na základě práce se stavebnicemi, vyhledávání v okolí žáka
- poznávání geometrických těles: krychle, koule, válec - na základě práce se stavebnicemi, vyhledávání v okolí žáka
- skládání obrazců z geometrických tvarů, stavění staveb ze stavebnice, kreslení na čtverečkovaném papíru.

Oblast rozvoje poznání

Cíl: Rozvoj poznání dítěte – seznamování se základními poznatky o životě ve společnosti a přírodě v jeho nejbližším okolí.

Obsah učiva:

- jméno, adresa
- rodina, rodiče, sourozenci
- byt, zařízení
- zvyky, tradice
- škola, chování ve škole
- získávání kladného vztahu ke škole

- orientace v okolí, chování na ulici, reagování na světelné signály semaforu, dopravní prostředky
- město, ulice, dům, okolí, cesta do školy
- pozdrav, osvojování základních společenských pravidel
- péče o zdraví
- pojmenování částí těla, rozlišovat pravou a levou stranu
- příroda kolem nás v průběhu ročních období
- stromy, květiny (ochrana přírody)
- ovoce, zelenina
- seznámení s domácími a některými volně žijícími zvířaty, užitečnost zvířat pro lidi (neublížovat) – vztah ke zvířatům
- pozorování práce dospělých v různých prostředích
- postupné vytváření časových představ (dnes, včera, zítra, ráno, večer, částečně dny v týdnu, roční období).

Hudební výchova

Cíl: Povzbuzování muzikálnosti dětí a jejich pohybové kultury. Jednoduchá rytmizace, tanec.

Nácvik jednoduchých písní a tanců.

Obsah učiva:

- dechová cvičení
- rozlišování zvuků hudebních nástrojů
- rytmizace říkadel
- zpěv písniček s důrazem na správnou melodii a rytmus
- zpěv společně s učitelem a později až k samostatnému projevu (přiměřeně intonačně)
- vytleskávání rytmu, vyjadřování pohyby
- zpěv tiše – nahlas, silný – slabý tón
- reagování na pokyny – kdy začít
- seznamování s technikou hry na jednoduché hudební nástroje (napodobování, rozlišování, reprodukování)
- vystižení rytmu – např. tleskáním, bubínkem, triangl
- vyjádření hudby přirozeným pohybem, reagovat na změnu rytmu
- poslech hudby, písniček (včetně romských)
- poznávání známých písní podle úryvku melodie
- nácvik tanečků.

Pozn.: Děti mají rády hudbu, většinou i smysl pro rytmus. Je proto vhodné poskytnout jim tyto aktivity při různých příležitostech v průběhu dne, neboť přispívají k odreagování dětí, k překonávání únavy a koncentraci jejich pozornosti. (Při práci s romskými dětmi, např. při nácvičku romských písní a tanců je vhodná příležitost ke spolupráci s rodinou nebo romskými iniciativami.)

Výtvarná výchova

Cíl: Vytváření základních dovedností práce s tužkou, rozvoj smyslového vnímání, pozornosti, představivosti a grafomotoriky. Rozeznávání základních barev. Vytváření vztahu k prostředí.

Obsah učiva:

- vytváření základních dovedností – práce s tužkou (správné držení tužky), štětcem a barvami, rozmývání barev
- využívání plochy papíru (nahore, dole)
- cvičení v rozeznávání základních barev a poznávání doplňkových
- kreslení na velkou plochu papíru
- kreslení křídou na tabuli, kreslení houbou
- práce s omalovánkami
- dokreslování obrázků
- obkreslování s cílem nácvičku opisování z tabule či knihy
- kreslení a malování na různé náměty na základě vlastní volby i na dané téma, např. ilustrace k pohádce – postavy, dopravní prostředky, zvířata, náměty z přírody aj.
- dekorativní práce – např. vyzdobení pozvánky, vánoční přání
- vystřihování, nalepování
- rozvoj jemné motoriky a grafomotorické dovednosti potřebné k výuce psaní
- vizuální vnímání odlišnosti různých tvarů, rozměrů
- rozlišování čar a vlnovek, barev, dlouhý, krátký – podobnosti a odlišnosti (různé druhy čar – svislé, šikmé, rovné, vlnovky, smyčky, „psaní“ do linek, pokusy o „psaní“ hůlkovým písmem (např. vlastní jméno)
- pozorování obrázků, cvičení pozorovací schopnosti
- pěstování citu pro úpravu a čistotu práce.

Pozn.: Dbát na správné držení tužky u leváků.

Pracovní výchova

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, získávání základů manuální zručnosti a pracovních návyků, seznamování s technikou práce s jednoduchými pracovními nástroji.

Obsah učiva:

- vytváření hygienických návyků, sebeobsluha, stolování
- skládání stavebnic (kostky, LEGO, PUZZLE)
- hry s korálky (koordinace rukou a zraku)
- tvoření z modelíny – zvládnutí základních dovedností, jako je mačkání, hnětení, válení, prostorová představivost
- používání jednoduchých pracovních nástrojů – bezpečnost
- práce s papírem – stříhání, vystřihování, vytrhávání, nalepování, skládání
- používání různých materiálů a technik
- dodržování stanoveného postupu při práci – pozorně sledovat zadání, dokončit začatý úkol, uklízet hračky a materiál, spolupracovat s druhými, nerušit ostatní při práci
- udržování čistoty při práci, s pomocí vyučujícího udržovat vzhled třídy, vytváření vztahu k prostředí školy
- plnění drobných úkolů ve třídě – rozdávání a uklízení pomůcek, zalévání květin, mazání tabule apod.
- rozvíjení vůle, cílevědomosti, soustředěnosti prostřednictvím pracovní aktivity
- vytváření poznatků o významu práce (úměrně věku)
- upevňování kladného vztahu k práci (radost z vykonané práce)
- šetrné zacházení s předměty
- využívání všech vhodných příležitostí k uplatnění takových činností, které zlepšují manuální zručnost a jemnou motoriku, která je základem pro výuku psaní.

Tělesná výchova

Cíl: Umožnit dětem radost z pohybu, rozvíjet jejich základní pohybové dovednosti, posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti.

Obsah učiva:

- nácvik správného držení těla
- seznamování s prostředím tělocvičny (respektování pravidel) – rozvíjení základních pohybových dovedností dětí

- pohyb podle pokynů, napodobování pohybu zvířat
- orientace v prostoru
- dechová a uvolňovací cvičení
- chůze po schodech, po lavičce či jiném nářadí
- výstupy a sestupy po žebřinách
- běh, skoky, poskoky, přeskoky přes nízké překážky (kotoul), skoky z místa, seskoky na měkkou podložku
- hry s míčem – házení, chytání, koulení, přehazování, házení na cíl
- přetahování
- rovnováha
- tanečky a písňe (prostupují celým vyučovacím procesem)
- hry na sněhu (bezpečnost)
- plavání (podle možností)
- jízda na koloběžce, tříkolce (podle možností)
- zdravotní cviky.

Materiální vybavení

Pro přípravný ročník je vhodné vybrat prostornou třídu s prostorem rozděleným pro vyučování (stolečky, židličky) a na hry, tanečky, dramatizaci apod. Nepoužívat koberec – nehygienické (hmyz, infekce), vhodnější pro hry jsou dětské omyvatelné skládací podložky.

Potřebné je vybavit třídu vhodnými pomůckami: maňásci, plyšová zvířátka, panenky, nákladní autíčka, stavebnice jako LEGO – velké tvary, stavebnice z kostek, geometrické tvary, magnetické tabulky, puzzle (330 x 220) – jedny pro dva žáky, barevné korálky, hokej, fotbal, Člověče nezlob se, písmenka z umělé hmoty a další stavebnice a hry.

Důležité je obstarat pro děti tužky zanechávající výraznou stopu (např. Plasticolor), pastelky, barvy, štětec, nůžky, velké formáty papíru (např. i balicího, který lze rozřezat na formáty různých tvarů), stírací tabulky, fixy, lepidlo, modelovací hmotu, sešit, notýsek a další dle výběru učitele.

Je možné využívat také učební pomůcky a názorný obrazový materiál pro mateřskou školu, případně pro 1. ročník zvláštní nebo základní školy.

Rozvoj činností a okruh znalostí, ke kterým by mělo dítě na konci přípravné třídy dospět:

Sebeobsluha

- myje si ruce, čistí si zuby, češe se atd.
- samostatně používá toaletu
- samostatně se obléká, uklízí si oblečení
- samostatně jí, postupně používá nůž, vidličku
- udržuje kolem sebe pořádek a čistotu
- dovede po sobě uklízet

Motorika

- dobře chodí po schodech nahoru a dolů
- při chůzi nevráží do ostatních
- běhá, skáče, přebíhá, skáče přes švihadlo
- hraje si s drobnými předměty, s velkými kostkami, dovede stavět ze stavebnice
- umí zaujmout různé pozice, udržuje rovnováhu
- kontroluje své tělo
- zúčastňuje se různých pohybových her
- pohybuje se v prostoru podle daných pokynů
- udrží rytmus (rytmický tanec)

Sociální dovednosti

- dovede jednat s ostatními, zná a používá jména spolužáků i dospělých
- navazuje a udržuje přátelství
- dovede požádat o pomoc dospělé, kamarády
- přijímá zodpovědnost za své činy
- dovede se orientovat na známých místech i bez dozoru
- dovede se přemísťovat ve známém prostředí
- uznává autoritu dospělého, projevuje k němu pozitivní vztah
- zachovává běžná pravidla společenského chování: zdraví při příchodu, odchodu, poděkuje, omluví se

- dodržuje soužití se skupinou vybranou i libovolnou
- dovede se soustředit, nevyrušuje ostatní z činností

Oblast jazyka, komunikace

- dovede poslouchat a klást jednoduché otázky
- naslouchá celému příběhu během vyprávění
- vypravuje o svých zkušenostech, událostech v logické návaznosti
- dovede reagovat na pokyny
- aktivně se zapojuje do společné konverzace
- má schopnost komunikovat v různých prostředích a při komunikaci bývá ostatními pochopeno
- umí zacházet s knihou
- dotazuje se na pojmenování písmen
- napodobuje psaní
- napíše své jméno nebo iniciály
- umí používat aktivně základní slovní zásobu
- chápe obsah čteného, dovede reprodukovat
- memoruje básničky, říkanky, přísloví
- dovede pojmenovat předměty denního použití
- umí vyprávět pohádku, dramatizovat ji

Oblast matematických, časových a prostorových představ

- vnímá a poznává
časové vztahy: začátek, prostředek, konec, první, poslední, nyní, před, potom, včera, dnes, zítra, rychle, pomalu, částečně dny v týdnu a roční období
kvantitativní vztahy: hodně, málo, víc než, stejně, více, méně, všechno, nic, stejný, jiný, tolik jako, několik, plný, prázdný
prostorové vztahy: uvnitř, vně, nahoře, dole, před, za, nad, pod, tady, tam, první, poslední, vedle, blízko, daleko, na jedné straně, na druhé straně, vpravo, vlevo – řadí předměty na základě podobnosti či odlišnosti, podle určitých vlastností
- poznává a rozlišuje geometrické tvary kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník
- umí počítat předměty v daném souboru
- tvoří konkrétní soubory s daným počtem prvků
- používá číselné řady 1 – 5 pro počítání předmětů

Hudební projev

- zpívá písničku s důrazem na správnou melodii a rytmus
- zpívá ve skupině podle pokynů
- vytleskává rytmus
- vyjadřuje daný rytmus různými pohyby
- doprovází zpívané písně na jednoduchý hudební nástroj (bubínek, triangel atd.) s důrazem na rytmus
- naslouchá částem hudebních skladeb, vyjadřuje pocity a dojmy z poslechu
- umí zatančit jednoduché tanečky s důrazem na ladnost a přesnost pohybu

Výtvarný projev

- poznává barvy
- ovládá a používá základní techniky výtvarného projevu
- dovede vybarvovat obrázek
- dovede obkreslovat
- dovede vystřihovat základní obrazce
- modeluje i maluje podle předlohy i vlastních představ
- na obrázcích, které kreslí, jsou rozpoznatelní lidé či předměty

Seznam literatury a materiálů, kterých lze využít při práci v přípravné třídě

Dětské časopisy: Sluníčko, Moje pastelka, Šikulka, Bobík aj.

Başaven gilaven amare gila – zpěvník, zprac. DSR pod ved. p. Šurnaje, tisk ENVOS Neratovice

Bičišťová, E.: Dramatické hry pro děti předškolního věku, Praha ÚÚVPP 1991

Budínská, H.: Hry pro šest smyslů, Praha, ARTAMA 1992

Česká čítanka pro nejmenší, nakl. FORTUNA

Dramatická výchova, DUHA

Dudek, A.: Skákal pes přes oves, Ostrava, Librex 1995, 2. vyd.

Fraiová, J.: Soubor pracovních listů k procvičení grafomotoriky

Fraiová, J.: Učíme se mluvit, malý logopedický sborník

Halasová, J.: Kreslím – náčrtník grafomotorických cvičení pro děti předšk. věku, Brno, Uč. a knihy, J. Spiesová 1993

Hermochová, S.: Hry pro život. Díl 1. a 2., Praha PORTÁL 1995, 144 s.

Hermová, S.: Psychomotorické hry, Praha, PORTÁL 1995, 96 s.

Hrubín, F.: Dětem

Jánský, Petr: Já, písnička, 1. díl, MUSIC Cheb 1994

Kábele, Zindulka, Lehnert: Brousek pro tvůj jazýček, nahrávka, Praha, FERMATA 1996

Kreslení a hříčky pro dětičky, PROTISK

Kuncová, A.: Smějeme se každý den

Linc, V.: Učíme se psát č. 1, Praha, BLUG 1992

Mádrová, E.: Učíme se hrou, Praha, PRÁCE 1995

Malý průvodce dramatickou výchovou v mateřské škole, Praha, ARTAMA 1992, 39 s.

Marečková, L. – Srnská, P.: Papírové hrátky: jaro – léto. Žďár n. Sázavou. Inform. a metodické centrum 1994, 530 s.

Marečková, L. – Srnská P.: Papírové hrátky: podzim – zima. Žďár n. Sázavou. Inform. a metodické centrum 1994, 530 s.

Mazal, F.: Pohybové pohádky předškoláků

Naši přátelé – omalovánka, Ostrava, GRAFIE

O Budulínkovi – omalovánka, Ostrava, GRAFIE

Obdivuhodné učení – listové sady – 4 díly (barvy, tvary, protiklady, čísla), Ottenheimer Publishers Kanada, 1994 (prodáváno v ČR)

Opravitelová, E., Filčík, G.: Než půjdeš do školy č. 1, BLUG 1995

Paci, paci, pacičky – dětská říkadla, DUHA

Pausewangová, E.: 100 her k rozvoji tvořivosti, Praha, PORTÁL 1995. 112 s.

Pausewangová, E.: 150 her k utváření osobnosti, Praha, PORTÁL 1994

Pausewangová, E.: 130 didaktických her, Praha, PORTÁL 1995. 128 s.

Pišlová, E. a kol.: Pojd' me si hrát 1, Praha, FORTUNA 1994. 64 s. (2. vyd. Praha, SPN, 1994)

Portmannová, R. – Schneiderová, E.: Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění, Praha, PORTÁL 1995. 71 s.

Procházková, E.: Moje první psaní, Brno, Nová škola 1995. 40 s.

Rok v obrázcích a říkankách – Kalendář přírody, Praha, BLUG 1995

Santlerová, K.: Říkadla pro rozvoj řeči a paměti dětí, Uč. a knihy – J. Spiesová, Brno 1993

Scarry, R.: Věci kolem nás

Sirůčková, M.: Zlatý klíček. 100 říkánek ke správné výslovnosti. Praha, SPN 1991, 63 s.

Synek, F.: Říkáme si s dětmi – logopedické hříčky
Šálková, J.: Malované čtení, Uč. a knihy, J. Spiesová Brno
Šimon půjde do školy, Praha, PORTÁL, Praha 1995. 115 s.
Štývar, V.: Jednotahovky
Štývar, V.: Klubíčko
Tymichová, M.: Nauč mě správně psát, PRAHA Práce 1994. 64 s.
Vančurová, E.: Bystrozraký Filip
Vančurová, E.: Filip rozum bere
Veberová, E. a kol.: Těšíme se do školy (kromě části o množinách)
Začínáme kreslit, GRAFIE
Zahrajeme si pohádky, ALTER
Zelinková, O.: Cvičení pravo-levé orientace
Ze světa pohádek + ze světa hraček – omalovánky, BLUG
Zimela, A.: Zpěvník romských písniček, Brno 1995

Lze využívat i dalších materiálů určených k rozvíjení dětí předškolního věku a dětské literatury dle výběru učitele.